

K Ö Z M Ű V E L Ő D É S.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Előfizetési díj:	A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjaikért kapják.	Ugy a lap szellemi részét illető cikkek, mint az előfizetési pénzek a „Közművelő- dés” szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várbá küldendőek.
Egész évre 4 frt.		
Félévre 2 „		
Negyedévre 1 „		

Oltárképeink — és egyházmegyei egyesület.

Legnagyobb haladást tett a művészet között a modern korban kétségenkívül a festészet. Az ókor plasztikában, a középkor az építésben, az újkor a festésben érte el művészi bevégeztségének tetőpontját. A zenén kívül a festészetnek van korunkban a legtöbb művelője és kedvelője, a képtárak, a képiállítások ép oly kiváló érdeklődésnek tárgyai, mint az operaházak és a hangversenyek.

Hazánkba az Árpádok korában kezdődött a festőművészet, mint falfestés pedig az Anjouk idejében, de kivált Mátyás korában jutott divatba. A hellen, római klasszikai élet, izlés fölélesztésével a festőművészet is új, eddig ismeretlen lendületet vett. Olaszok telepedtek le közénk. Fra Filippo, Pordenone, Visino, kik azután mesterei lettek alakuló magyar festőiskoláknak. (P. Kolozsvári Tanács.)

Azután jött a reformáció dermesztő szele, mely puritanizmusával és feltűzelt fanatizmusával mindent elsöpört. Művészetünket, festészetünket ez tépte ki gyökerestől!

Erdélynek kronikái telvék a feldühödt írtási mánia rombolásainak leírásával. Pusztultak a templomok, kidobattak a képek, szobrok, bemeszeltettek a freskók is kitörtettek az üveg festményes ablakok. Nagyra vannak a reformáció irodalmi hatásával, neki tulajdonítják, elég balgán — a szellem felszabadulását, a kritika megállapodását, azt azonban soha el nem tagadhatják, hogy a nemzet művészies fejlődését a reformáció tette tönkre, a templomok, ötvös-művek, képek és szobrok barbár pusztításával a magyar izlés, a szivnek nemesebb gerjedelmei pusztultak el.

Igy köszöntött be a barokk-styl — fintoraival. Mert izlésnek nem nevezhető az exotikusnak keresése,

a szabályos vonalnak, a symmetriának gyűlölete s a természetellenesnek kultusza.

A templomi képeken is meglátszik e styl fonák-sága és mivel képeink nagyrésze multszázadbeli termék, megmagyarázható jelenség, hogy alig találunk képet, mely művészi szépségével gyönyörködtetést s az áhíthatnak fokozását előidézni képes volna. Az anyai szeretetnek rafaeli gyöngédsége, a fájdalom lionardo-i bensősége, a Megváltó fonséges szivjóságának del Piombo stylusában keresztül vitt lelket emelő, szivet megindító műalkotása nálunk, a mi oltárképeinken ugyszólván ismeretlenek.

Nem szólunk (csak utalunk) azon izléstelenségekről, melyek számos igen számos falusi templom egyetlen oltárképén grassálnak, nem azon anomáliáról, hogy néha a leggyönyörűbb oltárt elélteleníti a selejtes kép, csupán azon egyszerű tényt említjük, hogy a gyönyörű oltárkép ünnepi hangulatba hozza ugy az áldozó papot, mint a hívők seregét, leköti figyelmét és gondolatokba ringatja, melyek megszabadítják a lelket a földi salaktól és fölemelik a magasabb szellemi létezés, az örök harmoniának sphäraiba.

És az áhíthatnak eme megdicsőülését elérhetjük aránylag olcsó pénzen. A külföld katolikus műintézetei igen olcsón szállítják a legszebb oltárképeket. Mióta a pompás olajnyomatok jöttek divatba, szinte fölöslegessé válnak a drága és nem mindig sikerült eredeti festmények. Mivel a pesti Oltáregyesület anyagi erőinek elégtelensége miatt maga nem győzi templomainkat diszes oltárképekkel ellátni, talán nem volna hiába való fáradozás, ha ennek az oltáregyesületnek a vidéken és keletkeznének fiókjai vagy önállóan szervezkedett vidéki egyesületek gondoskodnának a templomok művészies ellátásáról, az egyházi művészet föllendítéséről?

Mily tág tere volna például Erdély katolikus családjainak a jótékonyaságra és feledhetetlen érdemek

szerezésére, ha egy erdélyi oltáregylet vagy egyházművészeti egyesület alakulna, hol a házi munka ügyeskedése ép úgy találná érvényesülését, mint az egyházas jellemű zenének, éneknek, festészetnek, himzésnek kultiválása!

A külföldi katolikus országaiban oratorium és egyházi ének egyesületek gondoskodnak a szent mise ünnepességéről, a magán adakozás és egyesületi szellem tartja fenn a gothika legszebb alkotásait, miért nem lehetne vallásunk katolikus jellege miatt ugyanily módon hozzájárulni a mi templomaink földszítéséhez, épségben tartásukhoz és az istentisztelet magasztosságának emeléséhez?

Dr. Czirbusz Géza.

Az emberi lélek bölesészeti kérdése.

(Folytatás.)

II. A második vélemény, mely a szülők testétől származtatja az emberi lelket, szintén nem elégít ki. Érveink ezek:

1. Egy ok sem hozhat létre természetét meghaladó eredményt, de a lélek természete tökélyre nézve meghaladja az anyag természetét.

tehát az anyag nem tekinthető a lélek okának, azaz a lélek nem eredhet a szülők testétől.

2. Az, a mi anyagból ered, az maga is anyag, s mint ilyen hatóokával alárendelési viszonyban áll, ép azért, mert tőle származott, következésképp létében is tőle függ; ámde a lélek a testnek nincs alárendelve, mert szellem; anyag a szellemnek sohasem lehet természetesen befolyásolója, mert ha csak egyszerű, egy esetben megengednök, akkor minden következő esetben hasonló hatás tulajdonítható neki, minthogy első esetben ezen befolyás természeti proprium, mi a második, harmadik esetben stb. változást nem fogad be, s így a lélek ellentétes működése a testtel szemben képtelenség volna. De ennek ellenmond a tapasztalat, mi arról győz meg, hogy a lélek ellentétes működést számtalanszor végez, sőt mondhatjuk, hogy annyiszor, a hányszor azt akarja pl. hányszor veti meg a test kívánságait, sőt akarati erejével azt is kiviheti, hogy egy szer sem enged a test parancsának.

Látni való tehát, hogy ezen bölesészeti tannak mi a ezélya! — A legparányibb, a legtökéletlenebb, sőt még a legalsóbb foku lénynek is kész betudni a teremtés gyönyörű productumát, a lelket, csakhogy elszakithassa Istentől, és kivesse a végtelen hatalmi köréből.

III. Harmadik helyet foglal el azok véleménye, kik azt állítják, hogy az emberi lélek a szülők lelkétől ered. Ez sem fogadható el, mert a lélek egyszerű, az egyszerű pedig nem sokszorosítható oly értelemben, hogy egyből több legyen: ámde egy lény — a lélek — ugy osztható több részre, illetve ugy lehet egyből több, ha részekre oszlik fel: de a lélekben részek nincsenek, s így fel sem oszthatik. E mellett bizonyít eszmélő működése is, mely szerint a dolgokat elvontan fogja fel, sőt tárgyát olyanok is képezik, miknek a tárgyilagos rendben semmi érzékelhető nem felel meg; működésének ilyen tárgya van, mikor az örökévalóságot gondolja.

Vagy talán egy bizonyos szellemi mag átömlése könnyené meg a dolgot? — Mindenesetre e tévely védői sem tagadják, hogy ezen szellemi mag oly természetű, mint a miből kiömlik, vagyis a lélek jelen esetre vonatkozólag eme magnak forrása, melynek az elvált magi elem részét képezi; s ha olyan természetű, már természetesen oly ismereti fokkal kell birnia mindjárt a lét legelső pillanatában, mint milyenek birtokosa maga az eredeti forrás is. De ezen állítás ellenkezik a létnek első perczében levő gyermekben tett tapasztalattal, s e mellett még mysticus babonásága miatt neveléses is.

IV. Ha a képtelenségek fokozata megengedhető, akkor ezek között a legfelsőbb helyre tehető azon álláspont, melyet elfoglalnak azok, kik szerint a lélek a szülők teremtő erejének köszöni létét. Ezt védették többen a bölesészek közül élükön Frohschammerrel. E vélemény is tarthatatlan; megjegyzésünk a következő.

1. Ha megfigyeljük a lét és nem lét között felmerülő távolságot, melynek a teremtés esetében át kell hidaltatnia, rájövünk, hogy erre véges erő képtelen, mert a távolság végtelen, s ennek leküzdésére csak végtelen erő képes — végtelen szüntetheti meg —, következésképp a szülők, kik végesek, működésük is véges és feltételes, mivel létök is feltételes, — ily működést nem végezhetnek, mert feltételes lény csak feltételes működésnek lehet alanya ezen metaphisica elv szerint: a milyen a lét, olyan a működés; tehát teremtő erő és képesség nem illetheti őket, mert ez kizárólagosan a végtelen lény tulajdona.

2. Más részről mit tapasztalunk a véges és feltételes működőknél? — Azt t. i. hogy a tökély bármily magas fokán álljanak, soha oly eredményt létre nem hoztak, mely feltétlen maradandósággal bírna; ha ez így van, mit a tapasztalat is megerősít, hogyan tulajdoníthatunk a léleknek oly működést, minő a teremtés is; ez u. i. független működés a teremtő lény önerejéből, következésképp csak független lénynek lehet tulajdona; ilyen pedig csak egy van, t. i. Isten, ő kivüle semmi más, tehát csak Isten teremtheti a lelket.

3. Hatalmas érvet szolgáltat a pontra nézve a tapasztalat, melynek tanúsága szerint véges még sohasem teremtett, míg ha teremtő erő volna a véges lényekben — nincs indo kolva, hogy ez évszázadokon át miért szüntelne, miért ne menne ténybe át. Tehát a lélek a tapasztalat szerint még nem teremtett és így észszerű tőle e teremtő hatalmat megtagadni.

4. Ezen három utóbbi véleménynyel szemben áll Lactantiusnak czáfólv érve¹⁾ „mely szerint az emberi lélek Isten teremtő hatalmának eredménye.“

5. Az általános lélekelmélet lerontja a Rosmin-féle elmélet is, mely szerint a lélek lényegi átalakuláson megy keresztül. Rosmin szerint a lélek kezdetben érzéki, s csak később válik szellemivé; ehhez egy föltétel szükséges, t. i. hogy a lény ideal előtte megjelenjék.

Az pedig, hogy ezen elmélet még a valószínűség határai között sem állhat meg, kitünik a következőkből: ha az érzé-

1) „Nihil ex histribus verum est, quia nec ex utroque (parente), nec ex alterutro seruntur animae; corpus enim ex corporibus nasci potest, quoniam confertur aliquid ex utroque; de animis anima non potest, quia ex re tenni et incomprehensibili nihil potest decedere: itaque serendarnm animarum ratio uni ac soli Deo subiecta“ — (D opificio Dei c. 19).

ki lélek a szülőktől — ezeknek nemzése által — ered, akkor mint szellemi is onnan ered, mert a lélek egységes állapot képez, s nem létezik a valóságban olyan dolog, mely a lény nevezetét magán hordja, mincként állaga nem egy, hanem kettő, három, vagy több volna, — mit megerősít az az lénytani tétel is, hogy a szellemi állagok nincsenek a többszörösítés lehetőségének alávetve addig, míg valóban egy szellemi állagnak képezik állagát, mert akkor nem egy, hanem több szellemi lény volna ugyanaz, mi ellenmondás.

És valóban mit tesz lényegi átalakulást szenvedni! Szoros értelemben bölcészetiileg ez nem egyéb, mint az, hogy a régi vagyis az előbbi szűnjék meg, s helyét más új lényeg foglalja el; de ez a jelen esetre vonatkozólag a Rosmin által védett érzéki lélek első állapotának és létének megszüntetése és egy újnak teremtése volna; s így tehát még ekkor sem állana meg Rosmin elmélete.

Minthogy tehát az átváltozás fogalma az emberi lélek állagát, mint egyszerű állapot nem közelítheti meg, mert ekkor megszűnnek lélekállagnak maradni, úgy ha kezdetben érzéki volt, azután is annak kell maradnia, mi képtelen feltevés, mert szellem. — Hogy a szülőktől nem eredhet, erről a következőkben.

(Folyt. köv.)

Kérelem a képviselőházhoz!

Mélyen tisztelt Képviselőház!

Midőn a sajtó útján nyert értesülésünk szerint a néptanítók nyugdíjazásáról szóló 1875-ik évi 32. t. cz.-nek revíziója alapján az új tanítói nyugdíj törvényjavaslat már nemsokára a Mélyen tisztelt képviselőház bölcés elbírálása alá kerülend: a háromszékmegyei kézdi-orbai róm. kath. tanítóegyesület, hazánk többi társaságaitól együtt, vezérelve azon erős meggyőződéstől, hogy a nemzeti népnevelés ügyének fejlődése szorosan összefügg a nemzeti művelődés szerény napszámásainak, a néptanítók anyagi helyzetével, erkölcsi kötelességének ismeri a Mélyen tisztelt képviselőház előtt rámutatni azon nagy esapásra, mely Magyarország 25,000 felekezeti és községi tanítóját ezen új törvényjavaslat valósulásából fenyegeti, és felemelni alázatosan könyörgő szózatát aziránt, hogy a határozataiban mindig bölcés és méltányos Mélyen tisztelt Törvényhozó testület, ezen igazságtalan és méltánytalan intézkedést tartalmazó törvényjavaslattól döntő szavazatát megvonni kegyeskedjék!

Ugyanis a napi és szaklapokban nemrég megjelent eszenci által meg nem czáfolt közlemény szerint a tanítói nyugdíj törvénynek új módosítványa, az ország összes felekezeti és községi tanítóira nézve a nyugdíjaztatást ezután is csak 4 évi szolgálat után helyezi kilátásba, sőt még olyan intézkedésről is szól a fuma, hogy 300 forintnál esekélyebb javalkalmazású tanítók fizetése nyugdíj alapunktól fog a minimura kiegészített, vagyis más szóval, mi szegény tanító, fogunk kényszeríteni keservesen össze gyűjtött filléreinkből fizetni a tanítókat. Ellenben az állami iskoláknál működő tanítók . . . a mi különben méltányos is . . . 30 évi szolgálat után fogják nyugdíjukat élvezni. —

Mélyen tisztelt képviselőház! A gyermekeit egyenlő

zeretettel átölelő édes anya, a haza, törvény alkotásaiban nem tesz különbséget gyermekei között akkor, midőn az állami nyugdíjintézet tagjaivá lenni kötelezi a felekezeti és községi tanítókat is, sőt annak idejében őket az adófelhajtási módszerint erővel is kényszerítette, midőn ezektől s az ezeket díjazó községektől ugyanannyi tagilletményt követel mint az állami tanítóktól; midőn a felekezeti és községi tanítóktól annyi fáradságot, annyi munkát, annyi kvalifikációt, annyi küzdelmet, annyi munkaidőt, annyi törvénytiszteletet, annyi áldozatot, annyi sikert és eredményt vár a hazai népnevelés terén mint az állami néptanítóktól: — hát akkor tegeyen szűkkeblű kaszt szerű megkülönböztetést midőn gyarló helyzetű szegény tanítóinak aggkorukban való ellátásáról, vagy ezek özvegyei és árvái segélyezéséről van szó? — és csupán csak azért tegeyen ilyen megkülönböztetést, mert azok nem állami, hanem felekezet vagy községi tanítók?

Ez a mily indokolatlan, ép oly igazságtalan eljárás lenne.

Hiszen mi is, úgy mint az állami tanítók, ugyanazon törihetlen kitartással dolgozunk a „hon derületén“, ugyanazon fáradhatatlan hangya munkássággal izzadunk, erőlködünk a népkultura szellemi palotájának részei összehozásában, a nemzeti művelődés erősítésében, gyarapításában: mi is — kik pedig többen vagyunk — egyenlő áldozatot hoztuk és hozunk az állami nyugdíjintézet fenntartására, egyenlő kötelesség szerű tiszteletet ismerünk és tanusítunk a hazai összes mint jelesen a népnevelési törvények iránt: mi is tehát a lelkiismeretesen teljesített kötelesség fejében ugyanazon elismerésre és méltánylásra, mint jogos osztályrésze számíthatunk, minket is, a bár kifáradt aggkorunkban való vigasztalás tekintetében, ugyanazon mértéke az osztóigazságnak illet meg, mint a nálunknál sokkal kedvezőbb helyzetben levő állami tanítókat, kik fizetésüket havonként pontosan kapva minden aggodalom nélkül viselik az élet terheit, míg ellenben mi a rendetlen, gyarló és gyakran bizonytalan fizetés miatt általában csak tengünk, nagy része pedig közülünk, mint kántor-tanítók, külön fizetés nélkül, csupán kántori silány kepejvédelmünk után végzik az egyházi mellett tanítói teendőket is. —

Ugyanazért tiszteletteljes bizalommal esedezünk a Mélyen tisztelt képviselőház előtt, hogy a néptanítók nyugdíjazásáról szóló 1875-ik évi XXXII ik t. cz. két törvényhozói hatalmánál fogva oda módosítani kegyeskedjék, hogy az összes felekezeti és községi tanítók is, úgy mint az államiak, 30-évi szolgálat után részesíttessenek teljes nyugdíj életében, nem kölömbben, hogy özvegyeink és árváink ne koldus alamizsnát, hanem az igazság és méltányossághoz mért segélyt nyerjenek és hogy a nyugdíjalap eredeti rendeltetésére, nem pedig a tanítók fizetésére fordítassék. —

Hódolatteljes tisztelettel vagyunk a

Mélyen tisztelt képviselő háznak

A háromszékmegyei kézdi-orbai róm. kath. tanítóegyesületnek Kézdi-Szentléleken 1890-ik évi októberhó 29-én tartott közgyűlése határozatából alázatos szolgálai: Barta Ágoston tan. egyll. elnök. Kovács Ferencz s. k. tan. egyll. főjegyző. —

Szüret után.

Irta: **Gáspár István.**

Csonka András ügyvéd urnak esunya rossz kedve van s ha szavakkal nem is mormogná ki azt fogai között, elkese-redését úgy is elárulná átkozottul feldult vonásai. De ő nem azaz ember, kiből csak a jó kedv mustja szokott hangosan és nyilvánosan forrni, kitör belőle a duzzogó fájdalom szava is.

Most éppen valami fatalis sorsról, rettenetes fiaskoról zengedez szenteneziákat, no meg a mennyi szüret van, mind a holdba kívánná, ha vissza nem tartaná az a gondolat, hogy akkor ezután neki vagy semmit vagy csak műbort kellene innia.

Pedig Csonka András uram a borral már csak azért sem szakíthat, mert ennek köszönheti régen kivivott szellemégi hírnevét.

Az ő felköszöntői nélkül, bármily banquette száraz volt ha még úgy el is áztak az emberek, a mennyasszonyi koszoru pedig biztosan elhervadt, ha ő nem öntözte rá toasztjainak örök ifju humorát. A bölesőben nyöszörgő új honpolgárt, a keresztelő alkalmával sietett, már a muzsák fényétől övedezett nagy férfiak, Valhalájába iktatni. — Ha szerencsétlenség vagy torban kellett inni — mert az ő kis városkájában ezt a jó szokást a modern önzés még ki nem irtotta, — akkor képes volt a részvét csónakja alá egész könnytavat összehoztatni.

Egy szóval az ünnepélyes alkalmaknál szava képezte a lelkesítő trikolort, a szomoruaqnál busan lengő gyászfályolt. Azon emberek közé tartozott, kikről azt szokták mondani, nélkülözhetlen „potya“.

Pedig Isten ugye! nem igen látszott ki belőle, nem különösen akkor, ha a közbenjárását igénylő nagy események, no meg a folytonos kliens hiányában öszülni kezdő lecsingő fővel lépdelt végig agglegényhez méltó ürességű szobáin s járása egyhangulag verte az andante ütemet. Ilyenkor szürke szemei álmosan gnyasztottak mély üregekben, s sovány arcán a vastag ráncok, mint a lehangoltság felkiáltó jelei, meredeztek elé.

Hajának állását a nyilvános szereplés milyensége szerint idomítgatván, a közönyösség ez óráiban győzedelmesen léptek ki a szálak a kényuralom alul s csak úgy figuráltak a köztük kapargáló sovány ujjakkal.

Öltözte, mely szintén mindig a leendő fellépéshez szokott alkalmazva lenni, a toaszt interreguum alatt mindenféle alak, szindivat és nemzetiségből egyesítve lógott a Csonka ur nem éppen idomos tagjain.

De ha elérkezett a boldog pillanat, hogy könyvtárába kellett mennie, akkor mint bárány felhő a szél előtt, úgy takarodtak mindezen jelek a nagy hazafi, a részvétteljes emberbarát s a lángoló szellem környezetéből.

Mert hát — hogy némileg eláruljuk köszöntőinek forrását, lévén azok mindig egy két hatalmas eszmének rohanó áradata, (miket úgy idézett, hogy az eredetiséget mindenki neki tulajdoníthassa) — e gondolatokat ő több évtizedes

gyűjteményéből szedegette össze. Azokat aztán előleges be-tanulás után úgy rendezni, csomagolni, szétbontani, fitogtatni, hogy a senki által nem is sejtendő, évig magasztalt hősnek utoljára előkerült nevére vidáman dörödjön el az „éljen“, ez nála szokott bravour, de kis mesterség volt.

A már kifözött nagy gondolatok feltalálására pedig erőszakkal is szerzett alkalmat.

Csak legyen elég anyag, ez volt követett, de soha ki nem mondott jelszava.

A jelen pillanatban öltözte, a sétáláshoz gumytűző lépései: arca, egy szóval minden azt mutatja, hogy veszedelmesen hosszú hallgatás és unalom fenyegeti. Sőt vonásaiból gondolat olvasás nélkül is ki lehet találni, hogy valami rettenetes dolognak kellett vele történnie.

Mi lehet az? Ne féljünk! Ő ki kivivott győzelmeinek utólagos elmékedéseiben annyi új örömet szokott élvezni, ki elmondott nagy hangú frázisait — bocsánat a kifejezésért, — oly éledelegve szokta újra kérődzni, minden bizonnyal az emlegetett fiaskoról is számot ad.

Ime! Most vásórt kar székébe dül s monologizálni kezd s teljesen bele éli magát a multba.

— Hogyan is történt?

— Két héttel ezelőtt találkoztam Csetnek Jankó barátommal, ki földbirtokos s különösen nagy szőlő birtokos Karácson, hol még csak a philloxera sem járt, s ez szívélyesen meghívott szüretre.

— Épen tíz éve nem találkoztunk volt együtt attól az időtől, midőn én Jankó barátomnak Ida nővérel fenyegető közelségű jegyben állottam.... Miért is maradt ez el akkor? Eh! Miért emlegette Ida, hogy esküvő után aztán nem lakozunk, nem köszöntözünk, hanem a szavak helyett jó lesz a törvénykönyv paragrafusainak nyakát esavargatni. Hiszen nekem akkor is volt 10 ezer forintocskám, a mi most még több lett s miért rontottam volna szónoki mellemet a poros aktákkal.

— Valjon szerettem-e Idát? Tudja Isten, annyi bizonyos, hogy én, mint a nyilvánosság embere, a vele való turbékolást mindig kerültem, de az még bizonyosabb, hogy mivel a szépség versenyen ő sem nyert volna díjat és mivel észelni szintén jól tud, talán összetalálhattunk volna.

— De! . . . Eh! Elmaradt s punktum. Ida elment Pestre a nővéréhez lakni, s attól kezdve annyira gyűlöli még a vármegyét is, hogy Darius kincseért sem tenné a lábát ide.

— De mit is gondolkozom e felett? Fő az, hogy Csetnek Jankó meghívott szüretre. Eszünk, iszunk és . . . és . . . és dikeziózunk legalább egy hétig.

— Igaz! Jankó azt is mondta, hogy talán-talán valami eljegyzés is lenne kilátásban.

— Pompás! De kik lehetnek? Mindegy, fel kell köszönteni.

— E szerint egy hatalmas dikezió először a szüretre s azután az eljegyzésről. E kettővel készen kell lennem.

— Fogjunk hozzá! Mit is mondjak a szüretéről?

. . . Tisztelt hölgyeim és Uraim! (Valjon sokan esznek-e? Bizonyára egy fővárosi régész, ujságíró, tanár s művész is kerül oda.)

— Tehát . . . Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim

— Sakespeare mondja: a jó bor felséges valami minden embernek legalább egyszer lelkesültséget keljőnnan me-

ritenie. Ha a ködhomály elizeumi sötétjének fullasztó regiojába temetkezett, és Anglia hatalmas fiának oly hangzatos méltósággal tör elő isteni lelkéből e magasztosan folyó nyilatkozat, mit kell mondani akkor az Isten kalapjának bokré táján az olympusi nektárt élvező szabadon lihegő kebelvel büszkélkedő magyarnak, ki a gazdag borbőség Kánaánján az ég mosolya mellett oly édesdeden szűresöli az angyali italt.

— Hm! Ez jól van, csak hogy a szőlőlőnél kellene kezdeni. Igaz! Eszembe jutott a szőlő csira meséje, melyet Bachus, a görögök legrokonszenvesebb s a 19-ik század keletében is méltán imádott istene madár, oroszán és számár esontban óvott meg az elhervadástól s nevelt fel. Jó! Ezt el fogom mondani, s bizonyára kedélyes nevetést ébreszt. Azután megyek a rómaiakhoz, kik szintén keresték a hámozott szőlőt, azután jön a „lacrima Christi“, azután az a Shakespeare, azután a magyar s azután éljen a házi gazda egész családjával.

— No jól van! Ennek a tárgya meg van. De mit monddok arról az eljegyzésről? Ennek is összefüggésben kellene lennie a szürettel. De hogyan...? Meg van!

— Olvastam valahol, hogy a szőlőt az asszonyhoz hasonlítják s a nő is a szőlőnek minden változatán átmev. Először kicsarva csak a must édességét lehet rajta észrevenni, majd sok zugas, fővés, mormogás és esattogás után lesz belőle az erős jó bor s azután az ecet. — Az ecetet kihagyom, s a hasonlatot nem a nőre, hanem a házasságra alkalmazom, így újnak és eredetinek tünik fel s mi a legfőbb szellemes.

— Azután beszélek a szerelemlről, mely ha egyszer isteni szikrájával a kebel vestattízhelyére költözött, ninesen a sorsnak oly kegyetlen orkánya, mely azt kióltsa s a hallgatásban is csak hammu alá van rejtve stb. stb. . . . éljenek a jegyesek!

— De kik azok? Majd megmondja Janka.

— A többivel könnyen végzek. A tudásnak megdicsérem a lelkében zsongó, még meg nem jelent munkáját, a tanárnak új paedagógiai rendszeréért monddok köszönetet; a régésznek átkutatás tárgyául felajánlom az asztalomon összegyűlt peres iratokat s a költőnek elszavalok egy verset. A szerzőjét nem fogom tudni ismerni s bizonyára magáénak fogadja.

— Így! Most mehetünk szüretre.

Így gondolkozott ezelőtt két héttel szüretre hívás napján Csonka András prókátor ur s várta a kítűzött napot Gondoskodott azonban egy méternyi hosszúságu levéllel arról is, hogy a Csetneky fogatja pontosan megjelenvén, az utazás semmi költségbe ne kerüljön.

Mindezek után, a kítűzött napon vigan repült Karaes felé.

(Foly. köv.)

Statusgyűlési reflexiók.

V.

A katolikus érület hiányának egyik okául tudandó be a mostani destruktív sajtónak és szellemnek terjedése és

a felekezetenküli egyetemi rendszer. Kath. meggyőződésben vaciláló ifjuságunk elvégezve középiskoláit, magát tovább képezendő, egyetemre megy. Most kezdődik csak rá nézve az élet!? Már nem ügyel fel rá senki, hogy a templomot látogassa-e, hogy vajlon gyónását elvégzi-e? Nem megyünk tovább annak esettelésében, mit szokott magával hozni a fegyelem „rabláncza“ terhét többé már nem érző szabadság, mindenki levonhatja a consequentiát, ha van alkalma tapasztalni, mily változást idéz elő az ifjuság vallás-erkölcsi világában csak egyetlen eltöltött év az egyetemen; midőn még az egyetemi előadásokban is — mert feltesszük, hogy ezeket mégis vizsgájára való tekintetből néha-néha látogatja — hallja, hogy Krisztus urunk Shakespeare a Petőfyvel egy sorba helyezték, a második pedig kiténő paedagógusnak ugyan, de csak embernek állítja, míg a harmadik a vallást neveltségessé tenni iparkodik. Olthatja ezekután egy, kath. meggyőződését fel nem adó negyedik tanár — mert még hála Istennek ilyenek is találtak — az ifjuságba a kath. elvek iránt való jellem-szilárd ragaszkodást, a kath. öntudatot, ha collegája mindazt lerontja. Ily nevelés és rendszer mellett történhetik csak meg, hogy olyanok is találtak, kik elvégzik ugyan vallási kötelemeiket, de mikor a nyilvános téren a kath. vallást védeni kell, mikor ennek érdekei az állam érdekeivel ellenkezésbe játszanak jöni, — a divat, a tudomány, a korszellem, az emberitekintet által engedik magokat félrevezeteni, a kath. érdekeket pedig odadobják az állam molochjának izletes falatúl.

Teljes szívünköl üdvözöljük tehát a derék „K a t h. E g y h á z i K ö z l ö n y“ által megindított azon üdvös eszmét, hogy az összehívandó kath. nagygyűlés alakítson egy k a t h. e g y e t e m e t a l a p i t ó t á r s a s á g o t, mely gyűjtések kérések és más haszontermesztői alapítványoknak e célra fordítása által egy kath. egyetemnek rövid időn való szervezését legfőbb teendőjének tartsa. Részünkről szerény fizetésből élünk ugyan, de e katolicizmust mélyen érdeklő eszméért filléreinkkel is örömet lelkesednénk. A löveni, párizsi, wassingtoni, a német és osztrák (salzburgi) kath. egyetemek a kath. hitéletnek és öntudatnak legerősebb bástyái, az egyháznak bevehetetlen ércfalai. Státusunk nines azon helyzetben ugyan, hogy ezen eszmét anyagilag is támogassa, de a tagok magok nem keveset tehetnek érte. De annál többet nyerhetne általa, mert ez esetben a kolozsvári egyetem mellett a joghallgatók és tanárjelöltek számára fenntartott convictust áttehetné majd ez egyetem mellé, hol az ifjuság kath. érületének megingatásától nem félhetnénk; egészen odahagynók pedig a már egy is protestánsnak deklarált kolozsvári egyetemet az evangalium világánál megreformált nemes és szent eklézsia türelmes fiainak.

Különbén mi sokkal türelmesebb vagyunk. Hiszen a gyulafehérvári főgymnáziumnak a mult évi statisztika szerint majdnem fele más felekezeti, mennyiben 231-ből csak 123 róm. kath. vallású; még inkább szembetűnőbb ez aránytalanság a szamosújvári algyimnáziumnál, hol 95-ből csak 35 róm. és gör. kath., a többi másfelekezeti. Ezeket pedig valóságosan dédelgetnie kell, ünnepeikre őket elengednie, mialatt a tanár tovább nem haladhat a magyarzásban, s figyelnie kell, ne hogy esetleg vallási kérdést találjon feszegetni, mert majd a tatának haragját vonhatja magára és türelmetlenségünk miatt majd az egész világ kigyót-békát ránk kiált. És mindezek

által az ifjúságban a vallási közönyt tápláljuk és azon meggyőződésre jutatjuk, hogy minden vallás egyformán jó. Pedig nekünk katolikuskoknak azt kell tartanunk, hogy a mi vallásunk az igaz vallás. Lehet, hogy éppen ezért neveznek bennünket intoleránsoknak, de mit tehetünk mi arról, ha az igazság csak egy lehet. (Dr. Mosler képviselő a freiburgi német kath. kongressuson.)

A statusgyűlésnek tehát nemcsak az lehet a hivatása, hogy egyszer egy évben összegyűljön és a kath. hitélet mellett tüntessen, hanem hogy a kath. öntudatot, a kath. szellemet mintegy átültesse az életbe, vagyis a gyűlés tagjai magukkal vivén a kath. meggyőződést és lelkesedést, künn az életben, távol a vidéken is ezt gyümölcsösöztessék. S ezt kath. casinók, egyletek megteremtése által érheti el. E célból kötelessége lenne vidéki bizottságot alakítani, a mely bizottságok működéséről a statusgyűlésnek beszámolnának. Nincs semmi, mi a közszellem (s így a kath. közszellem) felvirágoztatására oly jótékonyan hatna, mint a társulási, egyesülési eszme. Ezt már régen kimondotta Széchenyi. Casinók ma már ugyanis minden városban vannak, a nagyobbakban 2—3; nem is kerülne tehát nagy fáradságba a katolikuskokat csoportosítani s egyik vagy a másik casinónak kath. jellegűt adni, a hol ez nem lehet, ott a kath. hírlapok behozatalával a kath. szellemet terjeszteni, a destructív sajtót háttérbe szorítani. Nagyon sokat tehetnek e tekintetben a közjóért lelkesedni tudó világi férfaink, kiknek szavuk gyűjtőlag foghatni. A papoknak is persze ma már a társadalmi ügyektől visszavonulni nem lehet, mert a melyik pap gyónó — meg szöszökre szorítokozik csak, az a mai társadalmi viszonyok között hivatását csak félig tölti be; a fél pedig nem egész.

A „M. Á.“ egyik legközelebbi számában a kath. legényegyleteknek egyházmegyéenként való kimutatását olvastam, de fájdalommal kellett meggyőződnöm, hogy Erdélyből egyet sem említenek. Miért? Mert nincs. Mi ennek az oka? Talán nekünk nincs szükségünk a kath. egyleti élet áldásaira, vagy hiányzik belőlünk a társulási érzék? Nem tudom. Kolping eszméje pedig a korszellem által okozott sebre ír. Ruschek munkájában. — „A kath. legényegylet magyar földön“ — tesz ugyan említést, hogy quondam Gyulafehérvárt is megalakult volt, de ugyanő sírfájára a feliratot is elkészíthette: „A működő erők fáradtak-e ki a munkában, vagy a vallási közönbösségnek az időben támadt viharai áétottak-e még meg nem erősödött fának, Isten tudja“ szavakkal. A nagy-szebeni adósággal terhelve élt halott.

Ballestrem gróf mondá a XXXIV német kath. kongressuson Trierben: „A katolikuskoknak Németországban vallás-szabadságuk biztosítására nincs más garanciájuk kipróbált szervezésöknél.“ Mi még most kezdünk szervezkedni, pedig a biztos viharok eljövetele a láthatáron már látszanak.

(Vége.)

— Kath. templomba református fungens!*)

Alig pár éve, hogy Petrozsénynek buzgó és vallásos kath. bányász népe az Úrnak dicsőségére fényes templomot építtetett. A templomnak külső impozáns alakja már messziről magára vonja az ott járó idegen utas figyelmét, belépve abba

a legjobb beosztást találjuk. — Orgonája mondhatom ritkítja páráját. — A változatok gyönyörű beosztása a művész kitünő szakképzettségére mutat. — Örömmel telt el kebelem, midőn szerencsés leheték látni ezen nemrég alapult bánya telepen Isten szép hajlékát. — De a mily nagy volt lelki örömem, ép oly nagy lett meglepetésem egy vasárnapi istentiszteletnél, mert a kath. kántor helyét egy református mester foglalta el, ki mise alatt orgonálván egy szót nem énekelt csak szemeit me-regette jobbra, balra, maga a nép vitte az éneket ki ide, ki oda, olyan volt az ének mintegy rakás dongó zugás. — Ezen hangtalan mester fizetése csak azért, hogy eljár havonkint a kath. templomba 8—9-szer botránkozattani, 18 frt., melyhez kellene tenni még 12—20 frtot, kapna a buzgó nép egy kath. kántor-tanítót, ki nemcsak a templomi kötelességet végezné a vallásnak megfelelőleg, hanem a gyermekeket is megtanítaná, nem „alászolgájával“, hanem a legszebb köszönés „Dicsértessék Jézussal“ köszönni. — A református tanító maradjon meg az ő mestersége mellett, ha pedig valamely szent kötelességet magára vállal, ne szégyelje énekével is dicsérni a nagy mindenség urát, mert az sem szégyenére, sem kárhozátára nem válik, s ha ne tán énekelni nem tud, ne foglaljon el oly helyet, a hová nem való, mert a belső isteni tisztelet külső isteni tisztelet nélkül nem sokat ér! Végül is legjobb, ha mindenki saját kaptájánál marad. — cz —.

— **A szebenmegyei róm. kath. tanítóegylet közgyűlése.** A szebenmegyei róm. kath. tanítóegylet f. hó 11-én tartotta meg az évi rendes közgyűlését a belvárosi róm. kath. főlelemi iskolában. A gyűlésen mélt. Ninger Ignátz apát főesperes uron kívül számos helybeli és vidéki tag volt jelen.

A szt. mise után Györiné — Persz Jolán állami iskola tanítóé tartott nyilvános tanítást a polgári leányiskola első osztályában a természetrajzból a „tyűkokról.“

A második nyilvános tanítást Pintér Mátyás belvárosi róm. kath. tanító tartotta a belv. róm. kath. iskola második osztályában, tanította a 20—30-ig terjedő számkört.

Következett a közgyűlés megnyitása. Elnök mélt. Roszkosny Elek tiszteletbeli kanonok és terézvárházi igazgató ur tartalomdus beszéddel nyitotta meg azt. Ő kinek annyi éven át folytatott buzgó működése oly áldásossá vált az egyletre nézve, most is híven önmagához, lelkes szavakkal oly elveket és irányeszméket hangoztatott, melyek hivatva vannak az egyletnek új szellemerőt, irányt adni s melyeket az egylet magáévá tenni bizonyára igyekezni is fog. Ezen irányeszmék háromféle tekintetben hívják fel az egylet figyelmét: a nyilvános tanítások, a könyvbírálatok ezélszerűbb és tanulságosabb megejtését, egyszersmind az egylet munkásságának a nevelési téren nagyobb mérvben való kifejtését illetőleg. Feszült figyelemmel hallgatta az egylet a buzditó szavakat s az azokban foglalt eszméket mindnyájan lelkesültséggel elfogadták; egyszersmind bizottság is küldetett ki, hogy az elnöki megnyitó beszéd elveinek értelmében, a jövő vándorgyűlésre kész tervezettel álljon elő.

Következett a nyilvános tanítások megbírálása. Hosszas és tanulságos eszmeesere után, a tanítások sikerülteknek nyilvánították.

Ezután Prokupek Sámuel rendes tag olvasta fel a „test, veszéylekről“ című értekezését. Ebben azon elvet hangoztatta, hogy az iskolának mint nevelőnek kötelessége növendékeit megismertetni azon veszéylekekkel, melyek a játszás, szórakó-

*) Beküldötték.

zás s a közéletben előfordulnak; egyszersmind a módokkal is, melyek által azokat kikérülhetik, hogy életüket, testi egészségüket és épségüket megmenthessék. Elő sorolt a fenyegető veszélyek közül számosat, egyszersmind gyakorlati utasításokkal megtoldotta.

Felolvasónak fáradaésáért az egylet köszönetet szavaz és értekezését az egylet irattára számára, elhelyezésre elkéri.

A folyó ügyek tárgyalása között előfordult a Szeben-megye földrajzának ügye. E tankönyvnek második kiadása vált szükségessé, mivel az első kiadás majdnem elfogyott. A második kiadás el lett határozva olyan módon, miszerint az általános rész, a városi német nyelvű iskolák tekintetbe vételével, német nyelven is kinyomassék és a könyvhez Szebenmegye térképe is mellékeltesék.

Tárgyalás alá vétetett a háromszék megyei tanítótestület felszólítása és átküldött kérvénye a tanítók szolgálati éveinek harmincz évre való leszállítását illetőleg. El lett határozva, hogy a kérvényt más indoklással pártolja az egylet, e czélből püspök urunk ő nagy méltóságához az egylet felterjesztést teend.

Az egylet kölesön alapjának egy pár paragraphussa olyan-kép módosítatik, miszerint a kölesön vett összeget köteles az adós három hónap eltelte után befizetni s új kölesönt ettől számitandó három hónapig nem vehető.

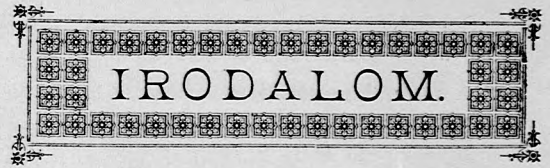
Másnap az egylet a kegyelet adóját róttá le egyik elhunyt tagja iránt. Nemes és szép tett az, megemlékezni az elhunyt társakról s Isten irgalmáért esedezni számukra. Az idén az elhunyt M. Acutina sz. ferenczrendi zárdai tanítónő lelki üdvéért mutatott be a vérméltű áldozat. A requiem után Szánthó Mihály egyleti tag tartott emlékbeszédet az elhunyt felett. Emlékbeszéde remeken kidolgozott munka volt Hü képét nyújtá az elhunyt egész életének, az egyszerű, de oly áldásos életének, mely a hitben gyökerezett s abban is lelte jutalmát. Az egylet köszönetét fejezé ki az emlékbeszédért s ajánlja, hogy ez valamelyik lapban közzé tétessék, mint tanuja azon magasztos erényeknek és a csendes, de áldásos működésnek, a minőt csak a zárdában találhatunk.

Most Tóth Károly egyleti tag ismertette Müller János belvárosi tanító tankönyveit, melyeknek czime: „Gyakorlati magyarnyelvi tanfolyam a magyar és magyar-német tannyelvű népiskolák számára“ meg „Prektisaher deutscher Sprach-Ler-gang für Volksschulen mit deutscher und deutsch ungarischer Unterrichtssprache.“

A könyv- és pénztár megvizsgálására kiküldött bizottság jelentése után, Ti omándl József egyleti jegyző olvassa fel az évi jelentést, mely hü és kimerítő képét nyújtá az egylet ez évi működésének. Felemlitendőnek vélem, hogy a tagok száma 80, hogy az egylet vagyona 415 frt 98 kr. A kölesőnalap 118 frt 50 kr. A könyvtár 118 önálló munkát tartalmaz. Ezen adatok fényes tanubizonyosságai az egylet virágzásának.

A jövő vándor gyűlés helyétül a kir. kath. Terézvárház tüzetett, ki, az idő meg 1891 febr. 9. Több kisebbrendű indítvány elintézése után a tisztújítás tjetett meg, ezzel az idei közgyűlés véget ért.

Prokupek Sámuel.

— A „Magyar Ifjúság“ czimű képes heti lap a serdültek (10–16 éves) mindkét nembeli ifjúság számára a következő pályázatot hirdeti: Kivántatik 1) egy rövidebb, 3–400 soros ifjúsági elbeszélés; 2) egy ugyanolyan terjedelmű műismeretterjesztő cikk bármely tudomány köréből. Mindegyik dolgozat jutalma 100 frank aranyban. A pályaművek deczember 10-éig p lap szerkesztőjéhez: dr. Radó Antalhoz küldendők (Budapest, Károly-körút 15), ki a pályadíjakat deczember hó 24-én fizeti ki.

— Folyó hó 19-én Szent Erzsébeth napján, mint felséges királynénk névünnepe az ünnepélyes szentmise kegyelmes püspök urunk ő nagyméltósága végezte a helyi székesegyházban. Jelen voltak a különböző hivatalok testületileg, a katonaság, a gymnáziumi és elemiiskolai ifjúság.

— Hálaköszönet. Alattirt legalázatosabb köszönetemet és hálamat fejezem ki Püspök Urunk ő Excellentiájának azon áldozat készségéért, melyet velem, a legnagyobb szükségben levővel éreztetett akkor, midőn folyamodványomra és kérvényemre a „szegény papok és kántorok alapjából“ tizenöt trtot osztrák értékben, nagylelkűen adományozni méltóztatott. De én sem fogok soh' se megszűnni naponta hü imáiban kérni az ég, föld és mindenek Alkotóját, hogy Püspök urunk ő nagyméltóságát, megszámlálhatlan jótetteiért bőven jutalmazza meg. Apanagyfalu, 1890. nov. 18. Ferenczi Sándor, róm. kath. kántortanító.

— Jótékony-ság. A háromszék vármegyei szép sikerrel működő oltáregylet méltóságos elnöke Báró Szentkereszty Stephanie, templomunknak egy díszes oltárképet méltóztatott adományozni. Ez új szép kép, mely templomunk védőszentjének Mária-Magdolnának, a halottaiból dicsőségesen feltámadt Üdvözítővel találkozását jelképezi, azon különös becses bir — eltekintve a többi értékes részeitől, — hogy a nagylelkű elnöknőnek sajátkezű remek festménye. Midőn mi egyrészt igazán ily nagy jótéteménnyel szemben nem tudunk érzelmeinknek gátat vetni, hogy azoknak a nyilvánosság terén is kifejezést ne adjunk (ámbar tudjuk, ő méltósága az emberek dicséretét nem keresi) másrészt nem jelenhetünk meg templomunk új díszben ragyogó oltára előtt nélkül, hogy ezért Istent ne kérjük, hogy a kegyes jötevőt anyagi és szellemi szép erőiben, tehetségeiben tartsa meg az em-

beri kor legvégső határáig, hogy még sokáig szolgálhasson nagybecsű adományaival igaz kath. ügyünknek! Osdolán, 1890. november 19. Konecsag Ignác, káplán.

— **A hodosi papválasztás** f. hó 18-án következő eredménnyel ejtett meg: Beadatott összesen 52 szavazat; melyből kapott Szántó István 51, Héjja Kálmán 47, Kalapács Imre 24, Magdó Mihály 21, Riskó László 8, Papp János 4 és Daró Alajos 1 szavazatot.

— **A csiki róm. kath. tanító-egyesület** f. é okt. 27-én tartotta meg közgyűlését Csik-Somlyón a tanító-képezde zenetermében, Imets f. Jákó tb. főesperes, főgyim. igazgató és egyesületi elnök vezetésével. A zordon idő daczára is csaknem teljes számmal összejött tagok közt ott láttuk Éltés Elek kir. tanfelügyelő, Murányi Kálmán felsíki főesperes, Rancz János nagyboldogasszonyi, Péter Lajos delnei, Konecs István tunsádi, Hosszu Ferencz szentkirályi, Antal József szentléleki és más lelkész urakat. Megelőzőleg ünnepélyes „Veni Sancte“ tartatott. A közgyűlés legfontosabb tárgyát erdélyi Püspök ő kegyelmességének atyai leirata képezte, mely által az egyesületben támadott félreértések böles tapintatossággal kiegyenlítették. A gyűlés hangulatát méltó színvonalra emelte és irányozta Főtisztelendő Imets F. Jákó elnöknek tartalmas megnyitója,* melyben a jó tanító kellekeit és tulajdonságait fejtegette. Ehhez képest a gyűlés méltó komolysággal és érdeklődés mellett folyt le s oly megállapodásokhoz jutott, melyek alkalmasok arra, hogy az egyesületi összhangzó tevékenységre, annak testvéries szellemére jövendőben is áldásosan hassanak. —

— **A csiksomlyói róm. kath. főgymnasium ifjusága** alexandriai szűz Szent-Katalinnak, mint a főgymnasium vérszentjének tisztelésére 1890. november hó 25-én, iskolai ünnepélyt tart, következő műsorral: 1. D. e. 9 órakor ünnepélyes istenitisztelet. 2. Hymnus. Erkel Ferencztől, előadja az ifjuság zenekara. 3. Ének. Éneklí az ifjuság vegyeskara. 4. „Szent-Katalin élete a magyar verses legenda nyomán“. Irta és felolvassa: Bog a József VII. oszt. tanuló. 5. Hegedűkettős a „Varázsfátyol“ cz. dalmából. Előadják: Gál Béla III. és Glósz Ernő IV. oszt. tanulók. 6. Baleset. (Humoreszk) Irta és felolvassa: Dobos András VII. oszt. tan. 7. Bücsu. Bajza Józseftől. Éneklí az ifjuság férfikara. 8. Szavlatok magyar, német, latin, görög és francia nyelven, Wellmann Samu, Nagy Lajos, Merza Gergely, Kohó Márton VIII. és Ráduly Simon VI. oszt. tanulóktól. 9. „Szent Katalinról“. Imadal. Latinból fordította: Imets F. Jákó gym. igazgató. Szavalja: Petres János VII. oszt. tan. 10. Mazurka. Zsaskovszkytól. Quartett. Éneklí: Mánya Antal V. Gál Ádám VI. Balás András VII. és Nagy Lajos VIII. oszt. tanulók Kelt Csik-Somlyón, 1890. nov. 5-én.

— **Halálozás.** Kovács József kézdiszentléleki „Borcsaiskola“ tanítója 20 évig szolgálta Szentléleken, odaadó munkássággal a tanügyet, f. hó. 6-án este 10 órakor életé

*) Lapunk ezt is fogja hozni. Sz.

nek 60-ik évében a halotti szentségek áhitatos felvétele után jobb létre szenderült. Az elköltözött bus özvegyet és öt ár-vát hagyott hátra. Temetése e hó 9-én délután nagy részvét mellett történt meg. Temetésén megjelent a kerületi ftd. papság számos tagja és a tanító s kántortanítók közül is többen. Az örök világosság fényeskedjék neki!

— **Pályázat.** (53) A görgény-szent-imrei róm. kath. hitközségben a kántortanítói állomás áthelyezés folytán üresedésbe jöven, arra ezennel pályázat nyitattik. Javadalma következő: 1-ször Termeszethen csinos lakás, mely áll 2 szoba, konyha és kamarából; melléképületek: esztr, istálló és faszín, tágas udvar, kuttal. 2-ször Kepe czimen egész béréstől 1 frt 40 kr. félbéréstől 70 kr. bejön évenként körülbelül 140 frt. 3-ször Tandij egy tanévben 50—60 frt. 4-szer Iskolamagtárból, minden polgári év végén 50 frt. 5-ör Stólaból mintegy 45 frt. 6-ör Fekvőségek: a) 7 hold 510 □-l szántó, b) 2 hold 1100 □-l kaszáló, c) 6 hold 224 □-l évenként 8—9 szekér szénát termő legelő illetmény. Ugy a szántók, mint a kaszálók évenként művelés alá jönnek. 7-szer 4 hold 1519 □-l erdő. A földek művelését, valamint az erdőben a fák levágatását és beszállítását a kántor saját költségén köteles eszközölni. Próbára való személyes megjelenés a közbeeső vasárnapokon előnyvel bír és mindenesetre kiváló figyelembe vétetik. Pályázók felhivatnak, hogy szabályszerű okmányokkal felszerelt folyamodványaikat folyó évi november hó 30-ig bezárólag, alólírt iskolaszéki elnökséghez küldjék be. Görgény-Szent-Imrén, 1890. november hó 8-án. Bálint Gergely, isk. sz. elnök.

— **Pályázati hirdetés.** (54) A székelykereszturi róm. kath. kántortanítói állomás Bálinth Alajosnak Csik-Madarasra áthelyeztetése folytán üresedésbe jöven, arra ezennel pályázat hirdettetik. Ezen állomás, melynek évi jövedelme 300 frt. és tisztességes lakás, kezdő, de jól végzett tanítónak, ki magát a tanításban és egyházi zenében tökéletesíteni akarja, melegen ajánlható. Pályázók folyamodványaikat f. évi december hó 7-ig alólírthoz küldjék be. Székely-Keresztur, 1890. nov. 18. Oláh Antal, isk. sz. elnök.

— **Pályázat.** (55) Nagy-Almásán, Zalathna fiók hitközségének határán levő „Mindszent“ bánya telepen most felállított, jól berendezett és felszerelt róm. kath. elemi iskolához ezennel tanítói pályázat nyitattik. — A tanító javadalma, egy szobából és konyhából álló pincezével ellátott szép új lakáson és 1000 négyszög méter veteményes kerten kívül évi 360 frt készpénz, — 16 köbméter tűzifa, és 48 kilogramm petroleum. — Pályázni ohajtó, minden esetre csak róm. kath. és okleveles tanítók, kik közül a magyar mellett a német nyelvet is jól bírók és a zenéhez értők egyéb képesítettségek mellett előnyben lesznek, — keresztlevél, tanítói oklevél szolgálati és nyelvismereteiket feltüntető bizonyítványokkal felszerelt folyamodványaikkal alatt irt hivatalhoz folyó évi december hó 7-ik napjáig nyújtsák be. Károlyfchérvárt, 1890 november 19-én. Az erdélyi püspöki hivatal.

— **Hibaigazítás.** Mult számunk utolsó oldalán a II-ik hasábon felülről a 24-ik sorban e szó után: k e g y e s, oda teendő: Főpásztort!

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: PAL ANTAL.
Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BÉLA, KÓRÓDY PÉTER, VASS ALBERT, ZLAMAL AGOST.

Nyomatott Papp Györgynél a püsp. lyc. nyomdában Gyulafehérvárott.